

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote. Godišnje predplate Din 80 — Polugodišnje Din 40 — Tromjesečno Din 22 — Za Ameriku godišnje dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Rečen kod Pošt. Cok. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Privatni telefon
preko dana br. 38 — preko noći br. 23
(interurban)

DALMATINSKI HRVAT

„DALMATIN. HRVAT“ uredjuje M. Berović, glav.
za redakcijskim odborom.

„Dalmat. Hrvat“ je vlasništvo promotivnog odbora „Hrvatske Štamparske Zedruge“ s. o. j. u osnutku u Šibeniku.

Pisma i novci šalju se na adresu:
„Dalmatinski Hrvat“ - Šibenik, Glavna ulica 108.

Rukopisi se ne vraćaju. - Pisma ne frankirana ne primaju, anonimna u koš.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. II.

ŠIBENIK, 10. STUDENOGA 1923.

Br. 44.

Značaj hrvatskog otpora.

Teška je borba i jake su vatre u koje je upao hrvatski narod. Makar neprijatelji spolja u svojoj bezobzirnoj borbi ne biraju sredstva za naše uništenje, ipak su glavne energije naroda utrošene na borbu s natarunim neprijateljima i protivnicima. I opravdano. Jer dok nam ovi za ledjima pucaju, rađeći ako ne za naše uništenje, a to podjarmljenje duševno i ekonomsko robstvo, da nas od slobodnih građana degeneriraju na bespravne i bespomoćne mase.

Ne mislimo time ciljati samo na stranke koje reprezentiraju Srbe, koja makar do danas ne štete ni u kojem pogledu, nego na one naše odrode i plaćenike, koji neki u vidu materijalne koristi, a neki utopističkih ideja, ruše sve što je sveto Hrvatima i sve one kulturne i gospodarske tekovine koje su naši stari postigli i podigli, kidajući od svojih usta zalogoj po zalogaj, da da ga pretvori u stvarnu vrijednost i bace na oltar domovine. Patriotski žar koji im je svijetlio bio je jači nego sve brutalne metode i odvratna sredstva, koja su stajala na raspolaganje našim dojučerašnjim krvnicima. Makar onda ne mogahu naći kompaktni otpor sviju hrvatskih masa, ipak nas nemogoše skršiti. Bilo je zato, jer su ondašnji vlastodršci i umjetavači — protivno od današnjih — znali podržavati neukim masama, premda su ih nevidljivo isisali do iznemoglosti. Te mase predoše rat, koji ih je naučio na shvaćanje slobode i vrijednosti čovjeka.

Danas, kad je cio hrv. narod jedinstven u borbi zahtjevima, i najveća sila, bilo s koje strane

dolazila, ne će moći da podrma opstankom i voljom naroda, pogotovo ako su te sile prilično izjednačene. Iako su naši odrodi samo sredstvo u rukama vladajućih bilo koje boje, a njihovi podržavači ne će moći dugo turati glavu u pijesak, pa će priznati Hrvatima njihovu slobodu i slobodno raspolaganje samim sobom, ako ne da zadovolje pravdi, to bar iz vlastite koristi. Jer kad se bedem ruši ne gleda ni prava ni kriva.

Prošla su vremena kad se je moglo falsificirati mišljenje i volju Hrvata, dok su ovi bili dosta tihi, vjerujući u brzi preokret na bolje. Bile su iluzije, a Hrvat danas kriči, da i slijepac mora konstatovati boli. Ta bol ujedinjenje sve slojeve naroda i sve djelove teritorija koji je njegov. I našu Dalmaciju, sina razmetnog, koji je toliko svojoj majci Hrvatskoj tuže i nevolje nanio, pljucajuć joj u čestito lice, i on se nazad krenuo. Vratio se sin izgubljeni, da u njaminom krilu postavljenim idealima, koji ne postižu uz saradnju složnih koje su otkazale. Došlo je doba otriježenja i jedinstvenosti cijeloga hrvatskoga naroda, što je najznatnija stvar, gdje će i najzadnji hrv seljak u najzadnoj kolibici neustrašivo i muževno braniti svoje slobodine i prava i tako dokazati da su idealni borci, za svoj narod a ne rebeli.

Momentat koji je nastupio, nije ostavio hladnim i neinteresovanim naše pritiskivače i oni sad po malo uvidjaju, da su zalud bile sve one podignute armature, i nude sporazum i pitaju odnosne prijedloge. Nasilje upali proti pojedincu, ali narodu ne!

Italijanski barbarizam!

Stari Rimljani označivali su riječju „barbarizam“ sve nekulturne narode, a to je vrijedilo za po njihovom shvaćanju za sve one koji nijesu bili pravi Rimljani. Njihovi potomci Talijani služe se istim izrazom uperenim osobito prema slavenskim narodima. Tempora mutantu i mi mirne duše možemo iste riječi dobaciti tim Talijanima.

Nesretnom sudbinom podpalo je na stotine tisuća našeg hrvatskog i slovenskog naroda u robstvo novovjekovnih barbara. Poznatim sacro egoismom htjela su odmah milom ili silom naš hrvatski slovenački narod progutati ili odnaroditi. Najprvo su počeli mučenjem, zatvaranjem, zlostavljanjem riječju, zvjerstvima na naš živalj, i njihov imetak, rušenjem narodnih domova i institucija, kao i privatnih.

Budući da tim barbarskim sredstvima nijesu mogli uspjeh postići jer je naš narod u Istri Gorici Trstu i otocima postao još otpornijim, i svjesnijim, uhvatiše se drugih još barbarskih nedjela za iskorenjem hrvatske i slovenačke svijesti u tim krajevima, koji su nesretnim rapalskim ugovorom u njihovo nezasično ždrjelo dospjeli.

Nazad nekoliko vremena došeh je zakon, kojim se naređuje podaka u pučkim školama samo i isključivo u talijanskom jeziku, Naravski da se tim ciljalo samo na Hrv. i Slovence koji su teškom mukom i trudom te škole sagradili i uzdržavali. Tim načinom hoće da odnarde njihovu djecu, uštrcavajući im otrov janičarstva po talijanskim učiteljima. Talijanski egoizam nije se tim zadovoljavao već je pošao još dalje. Ovih je dana izdano po

furlanskom perfektu naredba da od 21 listopada ov. god. moraju sve novine koje izlaze u ne talijanskom jeziku, donášati talijanski prijevod sveg gradiva. Ta se naredba kašnje proširila na čitavo područje gdje žive Hrvati i Slovenci.

Kad se zna, kolikom je žrtvama i troškovima skopčano izdavanje novina, kad se najeti, koliko važnost ima štampa u narodnoj borbi protiv nasilja i barbarstva, tad će se lako shvatiti, koliko je to udarac za naš narod u tim krajevima. To radi Italija, koja hoće da je smatramo kulturnom. Ta Italija jedina u kulturnom svijetu gazi taj zahtjev pravde i slobode, koje je svim narodima i narodnostima dato da se slobodno služe svojim jezikom u štampi i školi.

Protiv ovog barbarskog nasilja mora da dignu s nama protestni glas čitav kulturni svijet e da prestate vrtoglavlje talijanskih fašista. Svoj muževni glas protiv tog barbarstva imala bi dignuti beogradska vlada, koja bi u tom pitanju imala potpuru svih svojih državljana.

Ali vrijeme i iskustvo su pokazali, da B. čaršija ne mari za naše, koji čame u talijanskom robstvu, da nikakva koraka ne čine da zaštite njihova prava i svoj ugled. Znatiželjno se pitamo što bi učinila Italija ili koja druga država kad bi se njezinim sunarodnjacima ovakova nepravda i rana nanijela. Mi od B. čaršija ne možemo ništa očekivati, već da se sami rodoljubi založimo za našu braću koja se nalaze u tuđem robstvu, i to ne samo riječju već i djelima.

Da naši u Istri, Gorici, Trstu i otocima uzomogu otvarati svoje privatne škole i izdavati novine koje će u njima buditi nacionalni-

Uspjesi predsjednika Hrv. naroda g. Radića u Londonu.

Uspjeh g. Radića u Londonu vidimo najbolje u odrazima kod kuće. Zadnje vrijeme predsjedništvu HRSS. stiglo je poziv iz namjerodavnijih službenih krugova, da stavi svoje zahtjeva i da se pregovori nastave od one točke, gdje su prekinuti poslje Markovog protokola.

Nenađna želja beogradskih vlastodržaca za pregovore sa predstavništvom hrvatskog naroda, kao i odgodjena parcelacija Hrvatske bit će valjda od onih (kako radikali trube) neuspjeha Radićevе politike. Prestavnništvo hrv. naroda ne će se pušlati u pregovore sa Beogradom t. j. s onim istim ljudima koji su nedavno pokušali da predsjedništvo hrv. naroda.

Predsjednikovo dvadeset i peto pismo iz Londona:

Sav London, a ovaj čas već i političari čitavoga svijeta govore o tom, da se doskora ima sastati nova mirovna konferencija, da revidira ili promieni versalski ugovor od 28. lipnja 1919., da učini kraj francokomu i Balkanskomu militarizmu i da u Njemačkoj, u Srednjoj Evropi i na Balkanu napokon ustali politiku mira, pravednosti i slobode. Povod tomu dao je govor generala Smutsa, što ga je kao predsjednik britanske Južne Afrike održao u društvu prvih britanskih političara tako mudro, ali i tako iskreno, baš, kako se kaže, bez dlake na jeziku, te tomu valjda nema primjera u političkoj povijesti.

Sve londonske novine donose taj govor u većem ili manjem izvadku i gotovo se sve s njim bočeš, ne češ, slažu. I rādnički dnevnik „Daily Herald“ donosi na prvom mjestu najvažnije izvadke i silno uživa u odličnosti i iskrenosti go-

vornikovo. Današnji londonski „Times“ donosi taj govor doslovce, pa po tom stenografskom izvješću neka i hrvatska javnost sazna odmah za ovu mudru i muževnu rieč, koja se direktno se tiče i našega hrvatskog pisanja.

Britanski Savez Naroda.

Prvi ministri velike britanske zajednice sastali su se iz svih kontinenatna svijeta zapravo kao jedan novi, kao Britanski Savez Naroda. Sastaje se u doba, kad se čitav svijet hoće počušiti u svojim temeljima, sastaje se zdrav snažan i nerazoriv. Kako to i zašto to, da Britanska Zajednica Naroda stoji ovako čvrsto, kad sve drugo oko nje pada? To je zato, jer svi mi u toj zajednici iskreno vjerujemo u neka temeljna politička načela, i jer pošteno radimo, da ih u praksi provedemo. Ta načela jesu:

Za ljude je samo čovječna vlada; mir i sloboda najveće su dobro;

svaki narod ima pravo, da se slobodno razvija i da sam sobom vlada.

Čitava carstva, koja nisu bila na ovim temeljima, propala su u nedavnom ratu. I gle, uzprkos tomu strašnomu primjeru i opet nekoji i danáš kušaju, da samo silom vladaju. Lahko je poreći, što će ih stići.

Mi naprotiv stalno vjerujemo u veliki ideal čovječne, miroljubive i demokratske politike, koji u praksi provodimo u čitavom svijetu. Južna Afrika, Irsko, Egipat i Indija živi su svjedoci ove vjere naše Britanske Zajednice. Ova vjera u mir, pravicu i slobodu drži nas zajedno i držat će nas do vieka. da opet gledamo, kako sa ruše kraljevstva i carstva, osnovana na sili i pritisku. (Burno odobravanje.)

(Svršit će.)

Hrvati širite „Dalmatinski Hrvat“

zam. Moramo opet postaviti na noge družbu Sv. Ćirila i Metoda.

Na posao rodoljubi dok ne bude kasno.

„Rat partizanstvu, protekciji i korupciji“.

Još jednom smo imali prigodu, da čujemo ekspektoracije jednog megalomana, bivše ekscelencije. — Svetozora Pribičevića. Ovog puta bila je samo promjenjena pozornica, mjesto u beogradskoj skupštini, odigrala se ta komedija u Sarajevu na skupštini »demokratske« stranke. Bivša ekscelencija, hoće da ras, da pomogne spasiti državu iz čar-so-kaka, u koji je i on pomogao, da se uvede. Ustavimo se časnom na konac njegovog govora, gdje je viknuo: »Rat partizanstvu, protekciji i korupciji«.

On, koji je bacao anatemu i proglasivao »antidržavnim« svakog onog Hrvata, koji se borio proti partizanstvu, protekciji i korupciji, dok su to provodili »državotvorci« demokrate — ima danas smjelosti da izbaciti tu deviz.

On, koji je proganjao sve i svakoga, koji nije htio da zbaciti pod noge svoje poštenje i svoje osjećaje prama hrvatskoj rođenoj grudi — danas ima smjelosti, da navješta rat partizanstvu.

On, za kojeg nije bilo potrebno nikakve kvalifikacije za biti primljen u državnu službu, već samo biti dobar »demokrat« (azijat) — danas ima smjelosti da navješta rat protekciji.

On, koji je sijao svugdje najgori partijski nemoral i korupciju — danas ima smjelosti, da navješta rat korupciji.

On, koji je proganjao Hrvate i proti njima a pod svojim protektoratom stvarao janičare i banditske čete — danas ima smjelosti, da navješta rat partizanstvu.

On, taj veliko-Srbin ogrujen »jugoslavenskim« plaštem, koji je uveo partizanski ključ u čitavoj administraciji, — danas ima smjelosti, da navješta rat partizanstvu.

On, koji je širio kod nas Hrvata balkansku korupciju, nama do tad nepoznatu — danas ima smjelosti da navješta rat korupciji.

On, koji je stvarao sa radikalima unitaristički front protiv »separatista« — danas ima smjelosti, da svoje bivše saveznike iz »unitarističkog fronta« naziva separatistima.

On, najrasmotrniji vjerolamac, koji je izdao predlog primljen 29. listopada 1918. u hrvatskom saboru, u kojem se veli, da će se o farmi vladavine i o unutrašnjom uređenju odlučiti »kvalificiranim većinom«, koja potpuno zaštićuje od svakog »majoritaranija« — danas ima smjelosti, da veli, da kad nešto potpiše, da mu preostaje samo jedno: ih izvršiti ili odstupati.

On, koji nije niti izvršio niti odstupio — danas ima smjelosti, da se kune, da će na prije ruka usahnuti, nego potpiše ne to što ne izvrši.

S naše strane bi mu imali dodati, onu poslovicu: »Koga bog hoće, da kazni, oduzme mu pamet« i tako mjesto ruke usahnula je plemenitija sastajanja tijela.

Ne znamo samo zašto je on držao tu ekspektoraciju, jer kako smo

vidjeli, ona je izazvala svojom bistrom pameti divljenje samo kod njegovih trabanata, a i kod šibenskog stola mudraca. P.

† Stojan Protić.

Dne 28 proš. mjes. nakon kratke bolesti preminuo je jedan od najboljih i najpoštenijih političara Stojan Protić.

Protić je bio jedan od onih rijetkih srpskih političara, koji je vidio, da se Hrvatima ne može bez njihove volje uladati. Naglašivao je da sadanja država nije proširena predralna stara Srbija već da mora biti jedna moderna država i kao takova uređivana.

Pošto je bio dosljedan svojim ideama i nadase pošten, i ako prem je bio vodja radikalne stranke i jedan od najposlušnijih njenih osnivača, ipak je uspjelo g. Pašiću da ga u samoj stranci onemogućiti samo zato, kako je poznato što radikalna stranka ne može da trpi u svojoj sredini ljude poštenja i karaktera.

Uočivši klome da je pok. Protić iskreno, neumorno i požrtvovno radio na sporazumu sa Hrvatima, onda će mu lako razumjeti zašto su ga stranački drugovi sa svojom šovenskom imperialističkom politikom u stranu gurnuli.

Protić je bio nekoliko puta ministar dapače i ministar predsjednik, ipak je umro u bijednom stanju, jer ništa nije drugo imao do li svoje penzije.

Dne 30. proš. mj. sahranjen je pok. Protić na najsvetijem način.

Za Srbe je veliki gubitak smrt Stojana Protića, također i cijela hrvatska javnost najiskrenije žali smrt velikog srpskog državnika koji je istinskom ljubavlju radio za dobrobit ove države, a Hrvatima priznavao njihovo prirodno pravo oko uređenja iste.

Hrvatska javnost kličie pokojniku Slava Protiću!

Rasprava protiv orjunaca.

Dne 30. prošloga mjes. započela je pred zagrebačkim sudbenim stolom glavna rasprava protiv Mustafe Koptica i drugova, samih Orjunaca radi pucnjavine na mirne građane u Ilici, kojom zgodom je bilo građana što teže što lakše ranjenih.

Za ovu raspravu vlada silan interes u cijeloj domovini. Vlasti su se napokon ipak dosjetile, da ne smiju ni Orjuncu puštati da nesmetano uništavaju živote i imetak hrvatskih građana.

Čudino se zašto u Šibeniku ne dolazi do rasprava protiv onih Orjunaca koji su tuženi od natrag više mjeseci radi pokušanih umorstva tvornih napadaja itd.

Bilo bi lijepo kad bi i šibenske vlasti kao i zagrebačke dokrajčile parnice o podignutim tužbama napadača. — Orjunaca. — Mi nećemo da pitamo za ime gospodina na šibenskim vlastima, koji oteže su tim parnicama, ili ih je možda stavio ad acta do bolje zgrade, već hoćemo da konstantujemo činjenicu. Kad bi Orjunci bili uvjereni da ni jesu sa strane vlasti protežirani; da će ih za njihove nedjela u najkraćem roku stići zaslužena kazna,

onda isti ne bi lakoumno pucali na neudružene građane dok se mirno Poljanom setaju.

Za djela Orjunaca u prvom redu smatramo odgovornim policiju i vlasti, jer nijesu te ljude, još nit jedanput exemplarno kaznili već svaki njihov napadaj mučke mimoišli i tako tacite im djelo odobrili.

Znateljnjim smo hoće li šibenska policija i vlasti doći već jednom do uvjerenja da Orjunci ne smiju biti privilegovani, te ih za njihove počinjena zlodjela napokon kazniti.

Čekamo da vidimo!

U zadnji čas doznajemo da je orjunac Belošević osuđen na 5 godina teške temnice, Katavić 1 god. a Kapić riješen.

Gospodinu

Ministru Financija

BEOGRAD.

Častim se ovime priopćiti Vam, sa niže navedenim činjenicama, kako se kod ovdješnje Carinare protuzakonito postupa i sudi, te kakove se anomalije radi nesposobnosti, nastonalosti i političke mržnje, nekih njezinih činovnika događaju.

Pod br. 4293., vodi se carinsko-krivični postupak, u kojem sam osumnjičen kao tobožnji saučesnik. Imade već preko tri mjeseca da se proces vodi. Zaveden je, izgleda, na temelju jedne anonimne prijave. Proces je aranžirala, orjuna, policija i neki demokrati ujarmivši jednog slabiča carinskog činovnika, kojemu su ovi naprosto sve diktirali. Ovaj pak ohrabren takovom i tolikom vojskom saradnika, kao i sa rodbinjskim vezama visokih činovnika, kako se sam rado hvasta, stao je da vodi proces, kao čisto politički, a ne carinsko-krivični u kojega politika ne ulazi ni za što. Misleći da uz takovu pomoć, može sve šta hoće, nije ni zakon htjeo poštovati, niti ga uvažavati i upotrebljavati, i rušio je i terorizirao svakoga, koji je pokušao da ga u zakonske granice svede.

Postupak je odmah u svom zametku bio uperen proti meni, kao Hrvat, i na sve moguće načine se je nastojalo i insceniralo, kako bi se mene u isti upelilo i prikazalo kao saučesnika. — Kada je sve to sporo i jalovo išlo, pomagali su se orjunacima i demokratiskom štampom, čak i onom u Zagrebu, izmišljajući upravo bajke, kao iz tisuć i jedne noći, da podupru proces i da alarmiraju javnost, a mene prikazuju krijumčarom u rečenom postupku. Tako se je desilo, da sam tek nakon dva mjeseca, od kada se je postupak vodio bio ispitani. Pri tom sam se ispitivanju pozvao na svjedoka koji je silno kompromitovao carinika g. Bajja i šefa policije g. Carevića, radi podmićivanja i prijetnja da lažno svjedoči, učinjeno u uredu Carinarnice, što je sve pomenuti svjedok, javno u splitskom »Novodu« publicirao. — Taj moj ispit, prekršivši uredovnu tajnu g. Bailo je odmah priopćio, brevi manu, g. Careviću.

Iza toga se je podiglo i kuku i motiku protimene, a Carinara je naravno u tomu sekundiralo. Mjesec dana prije nego li sam bio ispitani na Carinari, u javnosti su se širili glasovi, da će me Carinara sa sto

po sto sigurnosti osuditi, premda n onda, ako oi danas nije bilo proti meni nikakvog punovaznog dokaza. dapače utužene zgrade nijesam se niti nalazio u Šibeniku.

Carinari ili bolje Bailu nije do istine i pravičnosti, nego samo do moje osude; jedno iz političke mržnje, a drugo nastojanjem, da se mojom osudom na Carinari, olakša položaj u kaznenom procesu, koji se vodi pred šibenskim sudbenim dvorom, radi gore spomenutog podmićivanja. Ta to je javna tajna! Kao najbolji dokaz tomu neka služi ovo. Predložio sam svjedoka i dokaze, kojima će se jasno i vjerodostojno dokazati, da nijesam niti najmanje ulazio, a kamoli učestvovao u krijumčarenju o kojemu je riječ. Carinara, koja bi takodjer morala poraditi oko toga, da se utvrdi prava i čista istina, proti jasnim propisima članaka 36, 48 i 49, car, krivičnog postupka, niti ne uzima u pretres taj moj pismeni predlog, već ga u želji da čim prije dodje do osude proti meni, naprosto zabacuje bez ikakva rješjenja, Treba li ovome komentara! Tako me je mogla i bez ispitivanja osuditi, kako me je de fakto, po glasinama proslutim u javnosti, i osudila. Kada je pak jedini svjedok koji me je u procesu dvojbeno pokušao teretiti, hteo da na Carinari izkaže pravu istinu, koja je dokazivala moju potpunu nevinost bio je od vodielja procesa otpremljen ne htijući ga zapisnički saslušati i ako zakon to izričito nalaže. U ostalom to se može i na sudu ustanoviti.

Sve se je pokušalo, da me se optereti i nadje materijal za osudu. Pošto je i to bilo malo, crnilo me se je i napadalo kod uglednih građana, uplivalo na advokate da zabace moju obranu, sucima su prikazivali stvar u obratnom svjetlu.

Kada se pak uzme u obzir, da taj postupak vode činovnici, koji nijesu pravnici koji nemaju nikakve spremne sposobnosti, a niti pojma o carinskim zakonima, nije ni čudo, da se sve ovo događa. — Da tu je jedan čovjek, sa prirodjenom bistrinom i nepristran, i koji se ne bi plašio svoje sjene, kao ovi, ne bi dolazilo do ovako apsurdnih rešavanja, o čemu smo se uvjerali i kod ove Carinare.

Na našoj Carinari se rezonira ovako.

Jedan činovnik kaže, »što te je briga za dokaze, kada se radi o materijalnoj koristi Države, a na štetu je stranke, — Osudi, a ako je stranci krivo, neka se žali, ko ti može šta reći, ta nijesi ništa ukrao«. Krasne logike, zar ne, da, ali zakonodavac nije tako mislio i ni danas ne misli.

Drugi, voditelj procesa, učestvuje i dozvoljava policiji, da pravi nasilja i podmićuje u uredu Carinare; svjedoke, koje ne iskazuje onako, kako bi on želio, psuje vrijedja i pravi presije na njih. Vodi i nadalje taj postupak i ako je pismeno zatraženo, njegovo izključenje. To je morao i sam, iz delikatnosti i kolizije postupaka, koji se vode na sudu i Carinari, da učini, pogotovo kada se pred sudom vodi kazneni proces, u kojem je on napadnut radi zloupotrebe uredovne vlasti a na Carinari vodi i nadalje krivični postupak proti meni. Možda bi on to i učinio, da ima činovničku rutinu. Ali čovjek bez ikakvih kvalifikata, do jučer polutalijan, tako da

hoćemo da idejno ma i ako laganim korakom na stepen — Makedonije — Zanimalo bi nas znati jesu li najpovozniji i to općinski odbor i trgovačko obrtničko udruženje poduzeli u tom smislu ikakve korake, a ako nisu kane li te korake poduzeti Na kome je nek se makne, da nam digne tu kulturnu sramotu i da nam dade — Sgrtšku školu. Dixi.... P.

Priobćeno. *)

Uglednom Uredništvu

„Dalmatinskog Hrvata“

Šibenik.

Najljepše vas umoljavam, da izvolite uvrstiti ovu moju izjavu, u vašem cijenjenom listu, na čemu vam unapred zahvaljujem.

U rujnu prošle godine, prigodom posjeta g. Dra. Đasarićeka, narodnog poslanika, bio sam upšen u Vedicama skupa sa nekim Hrvatima i predan policiji u Šibeniku, gdje sam bez ikakva saslušanja i osude bio zatvoren četiri dana. Odmah prvoga dana bio sam zlostavljan i izudarani, nogama i šakama na policijskoj stanici po dvama redovima (Vuleliji i Bobiću), tako da sam zadobio modricu, ozlede i rana, što je bilo sudbeno i liječnički ustanovljeno.

Tomu Prigodom, a prije nego li je sudbena komisija imala da ustanovi na policiji, zadane mi ozlede, dao me je predvesti tajnik policije g. Carević, na Poglavarstvo u svoju sobu. Tu me je g. Carević, stao nagovarati i moliti, da zaniječem pred sudbenom komisijom, sve ono što se je dogodilo na policijskoj stanici samnom ili da barem ublažim cijelu stvar, da će me iz zatvora odmah pustiti i da neću biti osuđen. Odrvatio sam mu, da kao čestit čovjek nemogu i nijesam vičan lagati, ali da sam spravan policiji oprostiti nanešene mi uvrede i ozlede, ako me za to pismeno ili zapisnički zamole.

Pošto g. Carević nije htio to učiniti, sudsko vještvo je ustanovilo zadane mi ozlede. Proti policiji pak je bila zavedena istraga, g. Carević, da ostane dosjedan, osudio me je ni kriva ni dužna, na mjesec dana zatvora po Bakovoj patenti.

Taj proces proti policiji vodio se je sasna polaganu i oduzovlacio, tako da sam na njega bio sasvim zaboravio. Kad na jednom, i baš nakon 13 mjeseci od prilike, čitam u novinama, da su neki redari, na prekršajnom sudu bili osuđeni par dana, radi zlostavljanja nekih omladinaca i mene. Moje čuđenje je bilo tim veće, što nijesam niti znao šta o tomu, a niti sam bio pozvan da budem na raspravi preslušan, što je mislim, bilo neophodno potrebno, da se čuje

kakav je bio postupak policije sa mnom, a bez ikakva povoda. Ovo i jest pravi povod ovim mojim retcima.

Na sve ova sam u svoje vrijeme, putem javne štampe bio upozorio g. Ministra policije Timotijevića, pak ovime upozoravam i današnjeg g. Ministra Vujičića, te g. Velikog Župana i novog Kotarskog Poglavara. Ovo sve se je dogodilo, dok je na čelu policije stajao tj. s njome upravljao g. tajnik Carević i poslije naredbe g. Ministra Policije proti batinanju, a da g. Careviku, koji je, najblaže budi rečeno, barem moralni krivac u ovoj aferi, nije pala ni jedna vlas sa glave.

Vodice, 20 listopada 1923.

Niko Fržop.

Ovu izjavu g. Nike Fržopa, radi preoblija gradiva i radi učestalih zapljena našeg lista, nijesmo mogli do danas uvrstiti na čemu će nas g. Fržop izvinuti.

Uredništvo.

Uredništvo za ovaj članak ne odgovara.

Izdav i odg. urednik: M. Berović, pravnik
Tisak: Pučka Tiskara — Šibenik

Posjetiocima morskih kupališta, putnicima i izletnicima, preporuča svoj novouređeni,

Hotel „Dalmacija“

u Tivtu, jedan sat vožnje parobrodom od željezničke postaje Zelenika.

Potpuno nova zgrada sa novim namještajem, na najljepšem mjestu Boke i u blizini najvećeg i najljepšeg perivoja u državi. Morsko kupalište u neposrednoj blizini.

— Cijene vrlo umjerene. —

IVO FAŽO, TIVAT, Dalmacija.

Jugoslavenski javni bilježnik u Sjevernoj Americi,

PETAR REŠKOVAC

1526 Page St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Zastupan u svima ostavinskim i inim poslovima i razpravama. Utjerivam otšete za Vaše nastradale i poginule u Americi, kao i osmrtnine za umrle u svim slučajevima. Izradjujem sve pravne i ine dokumente za sve one, koji žele doputovati u Ameriku, ako u Americi imaju svoje rodbine, koja će se za njih pobrinuti. U svakom slučaju izvolite se obratiti na mene. Toplo se preporučam zainteresovanome narodu.

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK

Brzjovai: DREZGA Šibenik.
Telefon inter 38

VELIKA PRODAJA u žitaricama i kolonijalima,

Prodaja: Sećera, Kave, Pirinča, Sapluna, Gradjevnog materijala, Nafta, Benzina, Mašinskog ulja.

SVE UZ CIJENE KONKURENCIJE.

Autogarage.
Narudžbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima: motornim ladjama po moru, teretnim automobilima po suhu.

Export vina, ulja i rakije na malo.

150 hektolitara zdrava vina

na prodaju. Ozbiljni reflektanti nek se obrate na

MATU VLADIČA

PREVIĆ-LUKA (Kotar ŠIBENIK)
Cijene umjerene.

I. STJEPUŠIN — SISAK

Preporuča najbolje tambure, žlice, partiture i ostale potrebštine za sva glazbila.

Dragutin Šepak, Zagreb

Prilaz 35. Prilaz 35.
Vlastiti proizvod avih vrsti

„LIMENKA“

za lak, firnajs, terpentin, ulje, petroleum, kandite itd.
Patentne limenke za uljene boje itd.

MATE PRGIN -- ŠIBENIK

Veliki pribor šešira i sagova
domaćih Ivornica.
Trgovina mješovite robe.

Jeste li poslali predplatu?

?

DROGARJA

VINKO VUČIĆ
ŠIBENIK

Sklađište kemijalskih prozvodaa, laka boja gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po oku. Ilječničkom propisu.
PRIMAJU SE POPRAVCI,

KRUMPIRA

bijeloga, zdravog, suhog za jelo prebranoga bez zemlje nudja svaku količinu

VLADO STEFANOVIĆ
DARUVAR (HRVATSKA)

I. Bos. Hec. tvornica turpija
JOSIP MEGLIĆ

Vareš Majdan Željezara

Preporuča sve vrsti novih turpija i rašpa na veliko i za malo te prima na novo oštrenje istrošena. Cjenici na zahtjev badava i franco.

KRUMPIRA

Zdrava, birana, slavonskog bijela najbolje vrsti nudja svaku količinu na vagona
Trgovina Zemaljskih Plodiva
IVAN VRKLJAN
DARUVAR (SLAVONIJA).

Banka za trgovinu obrt i industriju

dioničarsko društvo.

Jelačićev trg. 4. - ZAGREB. - (vlastita palača)

Dionička glavnica: s pričuvama Din. 28.000.000.-
K 112.000.000.-

Telefon 2 85 7 96, 11-94, i 15-54.

Brzjovai: Trade i Trgobanka.

Podružnice: Koprivnica, Ruma.

Alifilirani zavodi. U svim većim trgovačkim središtima Jugoslavije. Izravne veze sa prvorazrednim bankama u cijeloj Evropi, te Americi.

Prima: uloške na knjižice i na tekući račun uz najkulantniji kamatnjak.

Eskomptira: mjenice i devize.

Financira i osniva: obrtnička trgovačka i industrijalna poduzeća.

Kupuje i prodaje: valute, devize i vrijednosne papire.

Podijeljuje: predumove na vrijednosne papire.

Barzovne naloge: obavlja kulantno i točno.

Izdaje: čekove i kreditna pisma, te obavlja isplate na temelju akreditiva na sva tu — i inozemna mjesta.